

A photograph of a healthcare professional in a white lab coat assisting an elderly patient in a wheelchair through a park. The scene is set on a paved path with many trees and greenery, suggesting a peaceful outdoor environment. The lighting is bright and natural, with some lens flare effects. The text 'finance ideas' is overlaid in the top left corner.

finance ideas

Impactanalyse kosteninflatie onafhankelijke revalidatiecentra 2023

In dit rapport zijn in de managementsamenvatting en op pagina 14 een aantal percentages verwijderd vanwege mededingingsrechtelijke redenen. Deze percentages heeft de NVZ – onder protest - verwijderd op verzoek van de ACM. De NVZ heeft dit gedaan omdat zij er de voorkeur aan geeft de door de leden beschikbaar gestelde menskracht en middelen primair te richten op de overeengekomen zorginhoudelijke en zorgorganisatorische prioriteiten, waaronder de uitvoering van het IZA in plaats van op mogelijke juridische procedures met de ACM.

Juni 2023

Potentieel tekort bedraagt € 15 miljoen en 70% van de revalidatiecentra heeft mogelijk een convenant breach en/of een liquiditeitsprobleem in 2024

November 2022 impactanalyse geactualiseerd voor 2022 cijfers en recente inzichten

Revalidatiecentra worden momenteel, net als andere bedrijfstakken, geconfronteerd met een hoge kosteninflatie (o.a. voor energie, bouw, inkoop en personeel). Het macrokader en de tariefindexatie lopen op basis van de huidige systematiek altijd achter op de werkelijke inflatie, maar leiden in de huidige economische omgeving tot relatief grote verschillen. Nederlandse revalidatiecentra hebben daarnaast te maken met een structureel dalende financiële marge en investeringscapaciteit. Revalidatie Nederland wenst daarom een geactualiseerd inzicht in de potentiële financiële gevolgen van de kosteninflatie. Hierbij is uitgegaan van de jaarrekening 2022 en de meest recente inzichten wat betreft de mogelijke ontwikkelingen van de inkomsten en kosten in 2023 en 2024.

Totale impact kostenstijging bedraagt € 116 miljoen

Op basis van de uitgangspunten worden de revalidatiecentra in 2023 en 2024 geconfronteerd met een kostenstijging van € 116 mln. Hiervan heeft € 64 mln. betrekking op 2023. Ten opzichte van de 2022 impactanalyse ligt de kostenstijging in 2023 circa € 6 mln. hoger, vanwege de impact van het cao-onderhandelingsresultaat op de kosten personeel in loondienst.

90% tariefcompensatie leidt tot een tekort van € 15 miljoen

Voor het macrokader 2024 is uitgegaan van de nacalculatie maart 2023 (CEP, CPB). Dit is voor de NZa ook het uitgangspunt voor het bepalen van de indexatie voor de gereguleerde tarieven. Voor de niet-gereguleerde tarieven ligt dit bij de revalidatiecentra en de zorgverzekeraars. In het verleden is gebleken dat niet ieder ziekenhuis één op één de voor- en nacalculatie vergoed heeft gekregen in de tarieven. Voor 2023 blijkt uit de NVZ contractmonitor dat er sprake is van circa [...] %* tariefcompensatie ten opzichte van de 7,70% tariefstijging benoemd in het kader. De impact van deze elementen is vertaald naar drie scenario's voor 2024. In het basisscenario, waar uit wordt gegaan van 90% compensatie, komt het tekort neer op € 15 mln., oftewel 2,2% van de Zvw-opbrengsten of circa € 1 per zorgpremie betalende Nederlander per jaar. Zelfs bij 100% tariefcompensatie is er een cumulatief tekort in 2024 van € 11 mln. De tekorten worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere stijging van de personeelslasten en energielasten dan de tariefcompensatie voor deze elementen.

Ten opzichte van de 2022 impactanalyse is het tekort over 2023 fors toegenomen met circa € 9 mln., grotendeels vanwege de hogere kosten personeel in loondienst door het cao-onderhandelingsresultaat. Daar staat tegenover dat de financiële uitgangspositie op basis van de gerealiseerde cijfers 2022 beter is dan in de 2022 impactanalyse was ingeschat. Dit wordt met name veroorzaakt door COVID-19 steunmaatregelen, IC-maatregelen, inhaalzorg, en normalisaties die door de 2022 jaarrekening lopen.

Nacalculatie over 2024 lijkt onvoldoende om het tekort te compenseren

Het tekort betreft voor een deel mogelijk een tijdelijk effect betreft omdat de nacalculatie 2024, die (deels) verwerkt zal worden in de tarieven van 2025, niet is meegenomen in deze analyse. Aan de andere kant bestaat de omzetgroei 2023 voor 2,9% uit de nacalculatie 2022. De verwachte nacalculatie 2024 op basis van onze huidige aannames is lager dan de nacalculatie 2022. Er is dus geen verlaging van het cumulatieve tekort door te kijken naar prijsindexcijfers in plaats van de macrokader percentages. Verder hebben instellingen hogere kosten personeel in loondienst als in 2025 gevolg van de afgesproken loonsverhoging halverwege 2024, die mogelijk niet in de cao-loonindex terug zal komen en/of gecompenseerd zal worden.

Aandeel financieel ongezonde revalidatiecentra stijgt van 35% naar 70%

Wanneer dit wordt vertaald naar de individuele gezondheid van revalidatiecentra leidt dit tot verschuivingen ten opzichte van 2022. De financiële gezondheid van revalidatiecentra in het basisscenario verslechtert in 2023 en 2024 zodanig dat 70% een convenant breach of liquiditeitsprobleem heeft in 2024 bij 90% tariefcompensatie. In de november 2022 impactanalyse gold dit voor 57% van de instellingen bij 100% tariefcompensatie in 2023. Dit is de impact wanneer revalidatiecentra niet in staat zijn om afspraken te maken met financiers over de convenanten.

Kosteninflatie niet het enige risico voor revalidatiecentra

De analyse is wederom gebaseerd op de geïsoleerde impact van de kosteninflatie. Overige risico's die revalidatiecentra ervaren zijn niet in de analyse meegenomen. Hierbij valt te denken aan asymmetrie in de uitnutting van contracten, kosten van nieuwe regelingen in cao, toenemende inzet PNIL en onderproductie in relatie tot contractafspraken. Tegelijkertijd zijn in de analyse ook mogelijke kansen voor instellingen, zoals productiegroei en efficiëntieverbeteringen, niet meegenomen.

Inhoudsopgave

- 1 Achtergrond en opzet analyse
- 2 Analyse kostendrijvers financiële positie
- 3 Analyse financiële impact

A photograph showing the lower half of a person in a blue wheelchair, moving through a crowd of people. The wheelchair is the central focus, with its large rear wheels and smaller front wheels visible. The person's hands are on the handrails. The background is blurred, showing other people and a dog. A semi-transparent blue horizontal bar is overlaid across the middle of the image, containing the text.

1 Achtergrond en opzet analyse

De NVZ wenst inzicht in de impact van de huidige kosteninflatie op de financiële positie van revalidatiecentra

Aanleiding

Revalidatiecentra worden, net als andere bedrijfstakken, geconfronteerd met een hoge kosteninflatie (o.a. voor energielasten, onderhoudskosten, hogere rente en inflatie inkoopcontracten) als gevolg van de internationale spanningen en monetair beleid. Daarnaast is er een cao-onderhandelingsresultaat behaald dat leidt tot een forse stijging van de personeelslasten.

Tegelijkertijd kennen revalidatiecentra een forse investeringsnoodzaak vanwege de historisch hoge bouwkosteninflatie en duurzaamheidsambities. Hierdoor zijn (absolute) EBITDA-bedragen die in het verleden voldoende investeringscapaciteit creëerden niet altijd meer voldoende.

Revalidatiecentra voeren later dit jaar onderhandelingen met zorgverzekeraars voor het komende jaar. De NVZ ontvangt diverse signalen dat het financieel resultaat onder druk komt te staan en dat de investeringscapaciteit beperkt is. Daarin speelt ook een rol in welke mate de kosteninflatie wordt gecompenseerd in de tariefindexatie in de komende jaren.

De vraag is wat deze factoren betekenen voor de toekomstige financiële positie van Nederlandse revalidatiecentra. Zijn revalidatiecentra nog in staat positieve financiële resultaten te realiseren? Zal er nog aan de financiële convenanten kunnen worden voldaan die zijn afgesproken met financiers? En welke stijging van tarieven is nodig zodat de financiële positie van revalidatiecentra op een acceptabel niveau blijft?

Onderzoek

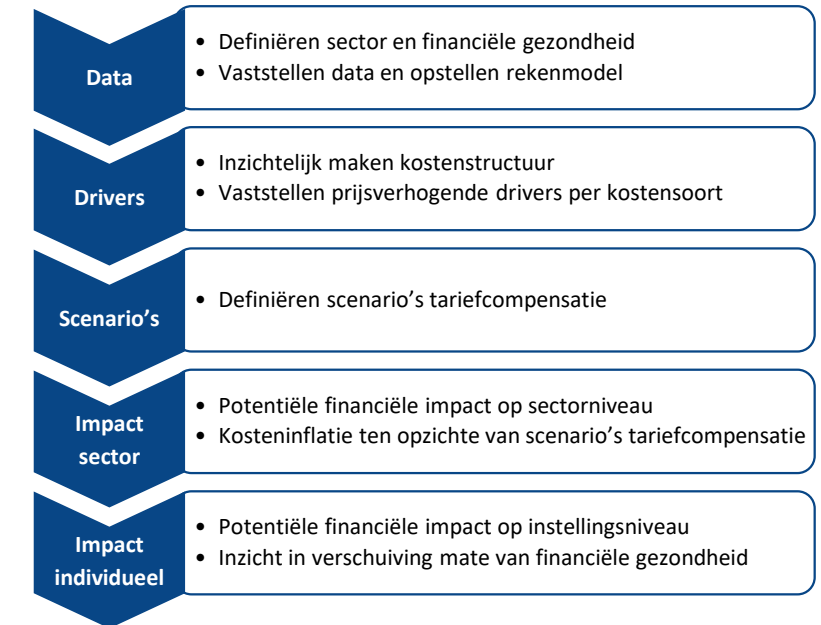
Het voorliggende onderzoek bestaat uit zeven stappen (zie figuur). Deze zijn in detail uitgewerkt in het voorliggende document.

Ten eerste worden de methodiek en het rekenmodel bepaald. Hierbij wordt toelichting gegeven op de scope van het onderzoek, de achtergrond van de gebruikte cijfers en de gehanteerde methodiek. Tevens is inzicht gegeven in de methodiek van tariefcompensatie.

Het volgende deel van het onderzoek bestaat uit het analyseren van de macro-economische drivers van de verschillende kostensoorten. In dit hoofdstuk is op basis van een inventarisatie van bestaande informatie, de experts van Finance Ideas en financials van de revalidatiecentra een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van factoren, zoals personeelskosten en energielasten.

Voor de mate van tariefcompensatie is vervolgens een drietal scenario's vastgesteld. Hiermee is ook direct inzichtelijk wat per jaar op sectorniveau de financiële uitdaging is. Tevens is de financiële impact voor de revalidatiecentra doorgerekend. Daarbij besteden we aandacht aan de impact op de potentiële toekomstige financiële positie en de financierbaarheid van revalidatiecentra.

Stappenplan

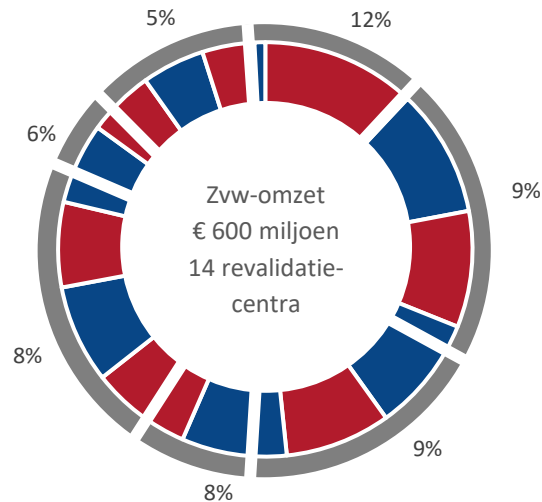
De veertien opgenomen revalidatiecentra vertegenwoordigen 97% van de Zvw-omzet van de onafhankelijke revalidatiecentra

Selectiecriteria

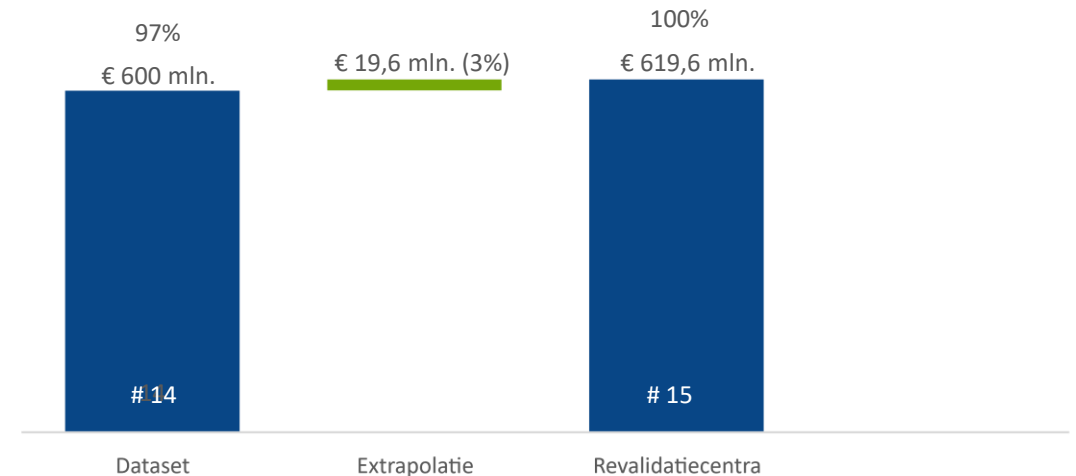
Voor de analyse wordt gebruik gemaakt van de door zorginstellingen gepubliceerde jaarrekeningcijfers tot en met 2022 die zijn vastgelegd in de Finance Ideas ZorgRating database. Uit deze database zijn de onafhankelijke revalidatiecentra die lid zijn van de NVZ geselecteerd. In totaal zijn **veertien revalidatiecentra** onderdeel van de analyse met een gezamenlijke totale Zvw-omzet van € 600 mln. (97% van de totale Zvw-opbrengsten onafhankelijke revalidatiecentra). De observaties voor deze instellingen zijn vervolgens pro rata toegepast op het Zvw-budget, ten behoeve van vertaling sample naar sector.

De volgende selectiecriteria zijn gehanteerd in de analyse:

- Revalidatiecentra die onderdeel zijn van een grotere zorgorganisatie zijn niet meegenomen in de analyse en de conclusies worden ook niet geëxtrapoleerd naar deze groep;
- Militair Revalidatie Centrum Aardenburg is niet meegenomen in de analyse, omdat het ministerie van Defensie eventuele negatieve resultaten compenseert met subsidies. Wel is deze instelling meegenomen in de extrapolatie voor conclusies op sectorniveau.

Verloop Zvw-opbrengsten in dataset naar totale Zvw-opbrengsten revalidatiecentra

Opzet impactanalyse is vergelijkbaar met vorig jaar; analyse richt zich nu op 2023 en 2024 op basis van meest recente inzichten

Werking financiële model

Finance Ideas heeft een rekenmodel opgesteld om voor de geselecteerde revalidatiecentra een inschatting te kunnen maken van de relevante financiële ratio's voor 2023 en 2024. Op hoofdlijnen wordt er voor deze jaren per instelling een prognose van de resultatenrekening, balans en kasstroomoverzicht gemaakt op basis van de jaarrekening 2022 zoals beschreven. Hierbij wordt uitgegaan van het 'ceteris paribus'-principe; er zijn geen beleidskeuzes en/of overige exogene variabelen verwerkt. Wel is er gekeken naar een eventuele correctie voor incidentele posten in de 2022 jaarrekening. Bij alle instellingen is uitgegaan van het door de instellingen opgegeven genormaliseerde 2022 resultaat als startpunt voor de analyse voor 2023 en 2024. Het genormaliseerde 2022 resultaat was gemiddeld genomen gelijk aan het gerealiseerde 2022 resultaat. Wel is het zo dat individuele instellingen forse normalisaties hebben tussen -2,6% en 4,0% van de omzet. Per item op de resultatenrekening, balans en het kasstroomoverzicht zijn aannames gemaakt over de verwachte ontwikkeling. Deze aannames van het rekenmodel worden toegelicht in hoofdstuk 2.

Categorieën financiële gezondheid

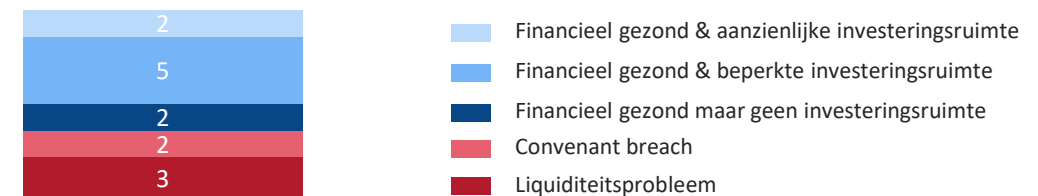
De **financiële gezondheid** van revalidatiecentra is in dit onderzoek bepaald aan de hand van een selectie van financiële ratio's (zie tabel). Deze ratio's geven gezamenlijk een goed beeld van de investeringsruimte, de financierbaarheid en het faillissementsrisico van een revalidatiecentrum. Samengevat geeft dit een indicatie van de financiële gezondheid. De indeling van de revalidatiecentra in de verschillende categorieën van financiële gezondheid wordt stapsgewijs vastgesteld. In de eerste plaats wordt op individueel niveau gekeken of de instelling een liquiditeitsprobleem of convenant breach heeft. Een convenant breach is het overtreden of niet nakomen van een bepaling in de financieringsovereenkomst waarbij een zorginstelling autonomie verliest, investeringen worden stopgezet en er geen budget is voor transitie zoals IZA. Indien dit het geval is, wordt de instelling direct aangemerkt als financieel ongezond. Hierbij gelden criteria die gemiddeld genomen in de sector gehanteerd worden, maar niet per se voor elke individuele instelling gelden. Indien er geen liquiditeitsprobleem of convenant breach is, worden punten (1, 2, en 3 punten) toegekend op basis van de score op de financiële ratio's (resultaat, EBITDAR-marge, DSCR, solvabiliteit en aantal maanden liquiditeit). De optelling van de individuele scores bepaalt de financiële gezondheid en investeringsruimte:

- 13 - 15 punten: financieel gezond & aanzienlijke investeringsruimte
- 10 - 12 punten: financieel gezond & beperkte investeringsruimte
- 5 - 9 punten: financieel gezond maar geen investeringsruimte

Puntensysteem voor categorisering financiële gezondheid van revalidatiecentra

	Financieel gezond			Financieel ongezond	
	3 punten	2 punten	1 punt	Convenant breach	Liquiditeitsprobleem
Resultaat marge ¹	> 2,0%	0,0 - 2,0%	< 0,0%	Drie jaar < 0%	
EBITDAR-marge ²	> 10%	8 - 10%	< 8%	> 30% daling ⁶	
DSCR ³	> 2,5	2,0 - 2,5	1,3-2,0	1,0-1,3	< 1,0
Solvabiliteit ⁴	> 27,5%	25 - 27,5%	20 - 25%	< 20%	
Liquiditeitspositie ⁵	> 2 maanden	1-2 maanden	0 -1 maand		< 0 maand

Categorisering financiële gezondheid revalidatiecentra 2022

Uitgangssituatie 2022

Voor 2022 hebben drie van de veertien revalidatiecentra op basis van de classificatie een liquiditeitsprobleem. Twee revalidatiecentra hebben een convenant breach. Op basis van de 2021 cijfers waren er vier instellingen met een convenant breach en één instelling met een liquiditeitsprobleem.

1: Resultaat marge = Resultaat / Omzet 2: EBITDAR-marge = (EBITDA + Huur en leasing) / Omzet 3: Debt Service Coverage Ratio (DSCR) = (EBITDA – dotatie en vrijval voorzieningen) / (Financiële baten en lasten + Aflossing van financiering) 4:

Solvabiliteit = Eigen vermogen / Totaal vermogen 5: Liquiditeitspositie = Liquide middelen / Maandelijks omzet 6: Niet altijd toegevoegd als convenant in leningsdocumentatie maar wordt wel gezien als reden om met financiers in gesprek te gaan.

Voor 2024 is de mogelijke 30% EBITDA daling gebaseerd op het verschil tussen de EBITDA in 2022 en 2024.

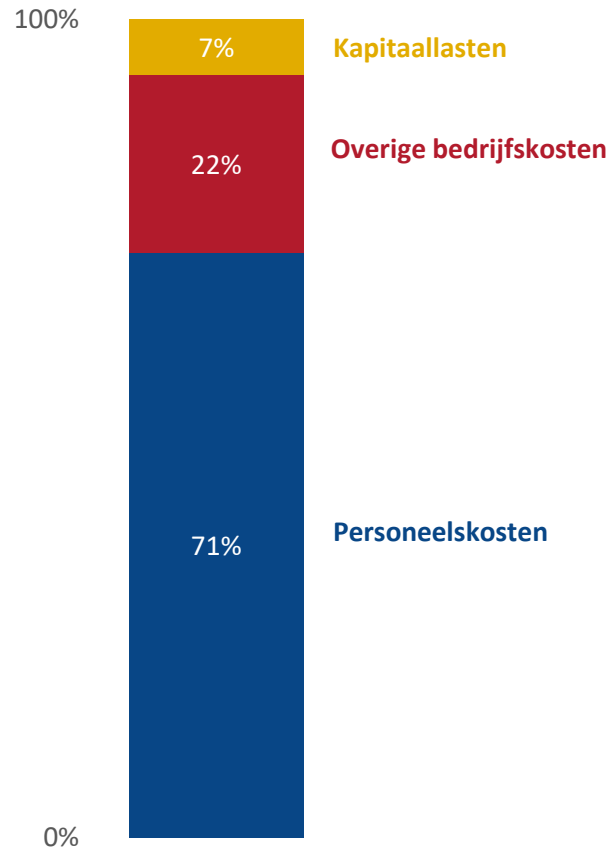

2 Analyse kostendrivers financiële positie

Bij de revalidatiecentra bedragen de personeelskosten 71% van de totale kosten

Verdeling kostensoorten (% kosten)

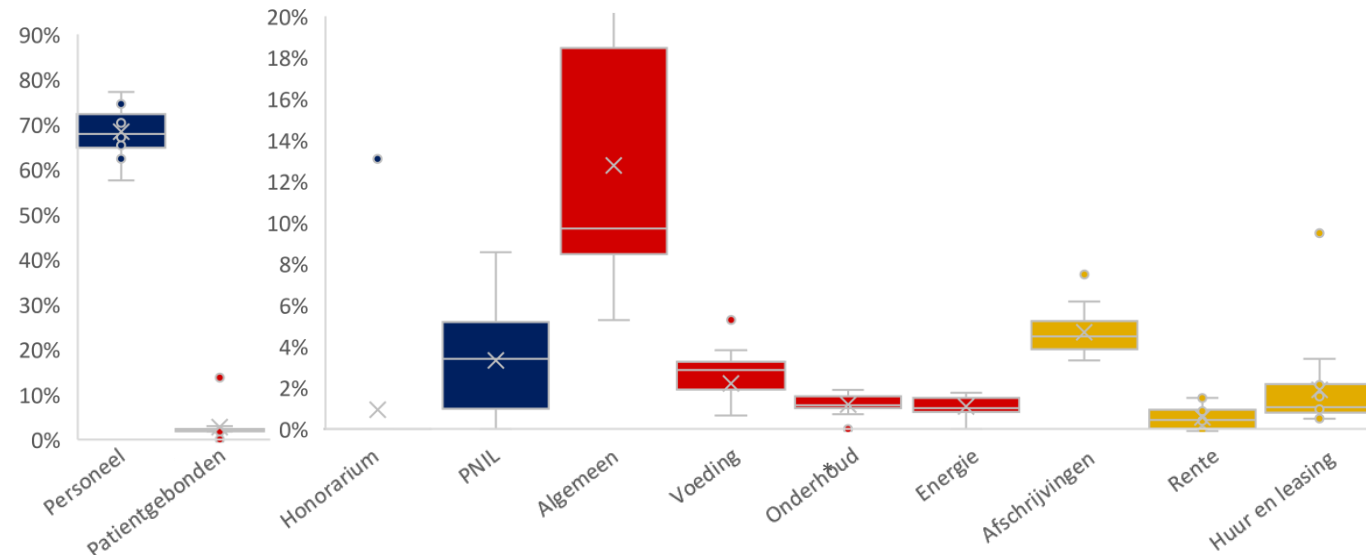

Toelichting

Personeelskosten (71% van de totale kosten) zijn de grootste kostendriver van revalidatiecentra. Dit is een hoger aandeel dan bij algemene ziekenhuizen (60%) en ook een hoger aandeel dan waar bij de tariefcompensatie mee wordt gerekend (66%). Personeel in loondienst vormt het grootste aandeel van deze kosten. De kosten personeel in loondienst kent de grootste spreiding in deze categorie (maximaal 58% en minimaal 77%).

Overige bedrijfskosten betreffen 22% van de totale kosten. De spreiding van algemene kosten is het grootst. Kapitaallasten betreffen gemiddeld genomen 7% van de totale kosten. In deze categorie zijn afschrijvingen het grootste onderdeel. Tevens is hier een grote spreiding zichtbaar (maximaal 7,5% en minimaal 3,3%). Revalidatiecentra die de laatste jaren weinig hebben geïnvesteerd, hebben gemiddeld genomen minder afschrijvingslasten dan bijvoorbeeld revalidatiecentra met recente nieuwbouw.

Spreiding kosten (% totale kosten)

× Gemiddelde
 — Mediaan
 █ Eerste en derde kwartiel
 ┌ └ Maximum/minimum
 • Outlier

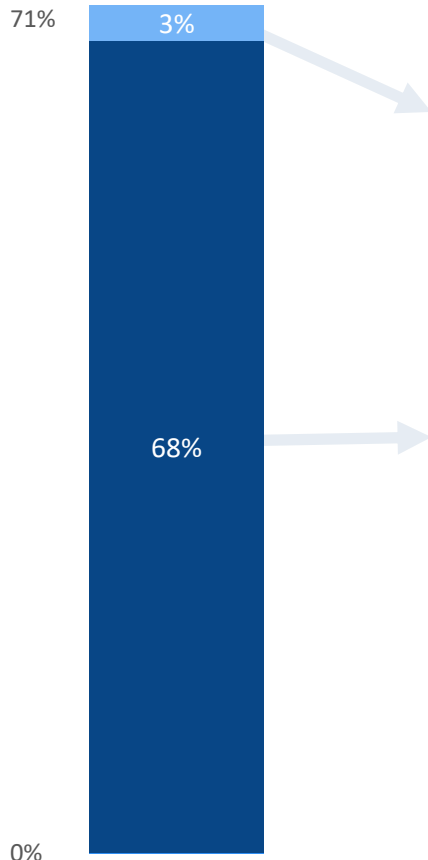
*Inclusief overige kosten als belastingen en dotaties voorzieningen

*Onder de patiëntgebonden kosten vallen ook de kosten voor grond- en hulpstoffen

Het cao-onderhandelingsresultaat leidt tot een forse stijging van de kosten personeel in loondienst in 2023 en 2024

Verdeling personeelskosten
(% totale kosten 2022)

Parameter	Jaar	Driver	Waarde	Toelichting
Personeel niet in loondienst	2023	Gemiddelde inflatie 2022 & 2023	7,25%	Voor PNIL is het uitgangspunt dat deze ontwikkelen met gemiddelde HICP (inflatie) verwachtingen voor 2022 en 2023 van het Centraal Planbureau zoals beschreven in de CEP 2023. Achterliggende gedachte is dat de kosten voor PNIL niet zijn gekoppeld aan de cao, maar zelfstandig personeel haar uurtarief laat meebewegen met de inflatie. Hierbij wordt deels met terugwerkende kracht gekeken (inflatie t-1) en deels naar de kostenontwikkeling van het huidige jaar aangezien er maandelijks wordt gefactureerd.
	2024	Gemiddelde inflatie 2023 & 2024	3,05%	
Personeel in loondienst	2023	cao 2023	6,0% (1)	De indexatie voor loon- en reiskosten (1) in 2023 en 2024 is een gemiddeld verwachte stijging op basis van het cao-onderhandelingsresultaat. Deze percentages zijn gebaseerd op de doorrekening van het cao-voorstel door enkele instellingen uit de klankbordgroep.
			1,2% (2)	
	2024	cao 2024	8,75% (1)	De impact van de cao op de Budget Levensfase (PBL) (2) is 1,2% van de personeelskosten in 2023 en 0,6% in 2024. Deze impact zal in 2023 en 2024 door de winst & verliesrekening en de balans lopen. De cash impact wordt over tien jaar verspreid. De achterliggende aanname is dat gemiddeld 10% van de PBL-uren op de balans worden opgenomen.
			0,6% (2)	

Verwachting is dat de energiekosten met 120% stijgen in 2023, waarna de kosten dalen in 2024

Verdeling patiëntgebonden kosten
(% totale kosten 2022)

93%

71%

Parameter	Jaar	Driver	Waarde	Toelichting
Energiekosten	2023	Prijsstijging energie 2023	120%	Ten aanzien van energielasten zijn er instellingen die nog een vast contract hebben, en instellingen die (in de loop van het jaar) een nieuw contract moeten afsluiten. De stijging van de energielasten voor revalidatiecentra in 2023 en 2024 zijn gebaseerd op een inschatting van Intrakoop begin juni. Deze inschatting is mede gebaseerd op de door Intrakoop afgesloten energiecontracten.
	2024	Prijsstijging energie 2024	-4%	
Onderhoudskosten	2023	NZa indexcijfer kapitaallasten	11,54%	Voor onderhoudskosten wordt het NZa indexcijfer kapitaallasten gehanteerd. Deze indexatie is gebaseerd op de gezondheidszorgindex van TNO. De NZA vult de gezondheidszorgindex aan met een prognose voor de ontwikkeling van de bouwkosten in het lopende jaar. De prognose is gebaseerd op cijfers van het CEP, dat uitgebracht wordt door het Centraal Planbureau (CBP).
	2024	NZa indexcijfer kapitaallasten	2,51%	
Voedingskosten	2023	Gemiddelde inflatie 2022 & 2023	7,25%	Voor voedingskosten is het uitgangspunt dat deze ontwikkelen met gemiddelde HICP (inflatie) verwachtingen voor 2023 en 2024 van het Centraal Planbureau. Aangezien de inkoop van goederen gedurende het gehele jaar plaatsvindt, is rekening gehouden met de gemiddelde inflatie van 't' en 't-1'.
	2024	Gemiddelde inflatie 2023 & 2024	3,05%	
Algemene kosten	2023	Gemiddelde inflatie 2022 & 2023	7,25%	Voor algemene kosten is het uitgangspunt dat deze ontwikkelen met gemiddelde HICP (inflatie) verwachtingen voor 2023 en 2024 van het Centraal Planbureau. Aangezien de inkoop van goederen en diensten gedurende het gehele jaar plaatsvindt, is rekening gehouden met de gemiddelde inflatie van 't' en 't-1'.
	2024	Gemiddelde inflatie 2023 & 2024	3,05%	
Patiëntkosten	2023	Gemiddelde inflatie 2022 & 2023	7,25%	Voor patiëntgebonden kosten is het uitgangspunt dat deze ontwikkelen met gemiddelde HICP (inflatie) verwachtingen voor 2023 en 2024 van het Centraal Planbureau. Aangezien de inkoop van goederen en diensten gedurende het gehele jaar plaatsvindt, is rekening gehouden met de gemiddelde inflatie van 't' en 't-1'. Dit geldt daarmee ook voor de ontwikkeling van dure geneesmiddelen. Hoewel dure geneesmiddelen waarschijnlijk een andere kostenontwikkeling kennen dan overige patiëntgebonden kosten en een separaat beleidsthema vormt is hier in de analyse geen rekening mee gehouden. Dit om de geïsoleerde impact van de kosteninflatie goed inzichtelijk te krijgen.
	2024	Gemiddelde inflatie 2023 & 2024	3,05%	

Voor nieuwe leningen en investeringen is rekening gehouden met de actuele rente en bouwkostenstijging

Verdeling kapitaallasten
(% totale kosten 2022)

100%

93%

Parameter	Jaar	Driver	Waarde	Toelichting
Huur en leasing	2023	Index NZa tarieven 2023	7,70%	In huurcontracten wordt verschillend omgegaan met indexatie van jaarlijkse huurlasten. Veelal wordt de huur gekoppeld aan inflatie (CPI) of aan de indexcijfers van de NZa (input klankbordgroep NVZ). Voor huur- en leasinglasten is gekozen om deze jaarlijks te indexeren op basis van de indexering van de kostenbedragen voor (dbc)zorgproducten zoals gepubliceerd door de NZa.
	2024	Index NZa tarieven 2024	5,93%	
Financiële baten en lasten	2023	Gemiddelde marktrente 2023 + 150 basispunten	4,50%	In het model is rekening gehouden met nieuwe financiering gelijk aan de bestaande aflossing in 2022, zodat de leningportefeuille in stand blijft. Het rentepercentage van de huidige leningen blijft gelijk en nieuwe financiering wordt tegen een nieuwe rente met een looptijd van respectievelijk twintig jaar afgesloten. Voor 2023 is deze rente gebaseerd op de gemiddelde 10-jaars IRS YTD (3,00%), plus 1,50% debiteurenopslag (gebruikelijke opslag voor ongeborgde financiering in de zorg). Voor 2024 is rekening gehouden met de verwachte marktrente op basis van de 10-jaars forward IRS per 6 juni 2023 (2,89%), plus 1,50% debiteurenopslag.
	2024	Verwachte marktrente 2024 + 150 basispunten	4,39%	
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering	2023	NZa indexcijfer kapitaallasten	11,54%	Ten aanzien van de investeringen is het uitgangspunt genomen dat het huidige Materiële Vaste Activa niveau in stand wordt gehouden. Om de huidige MVA in stand te houden, is de aanname dat de toekomstige jaarlijkse investering gelijk is aan het huidige afschrijvingsniveau (geïndexeerd met de prijsindex voor de bouwkosten). Hierbij wordt de afschrijving van de investering van twintig jaar geleden vervangen door afschrijving van een nieuwe investering die in twintig jaar wordt afgeschreven. De bijzondere waardevermindering is vastgesteld op nul.
	2024	NZa indexcijfer kapitaallasten	2,51%	

De totale kosten van revalidatiecentra stijgen met € 64 miljoen in 2023 en € 53 miljoen in 2024

Toelichting

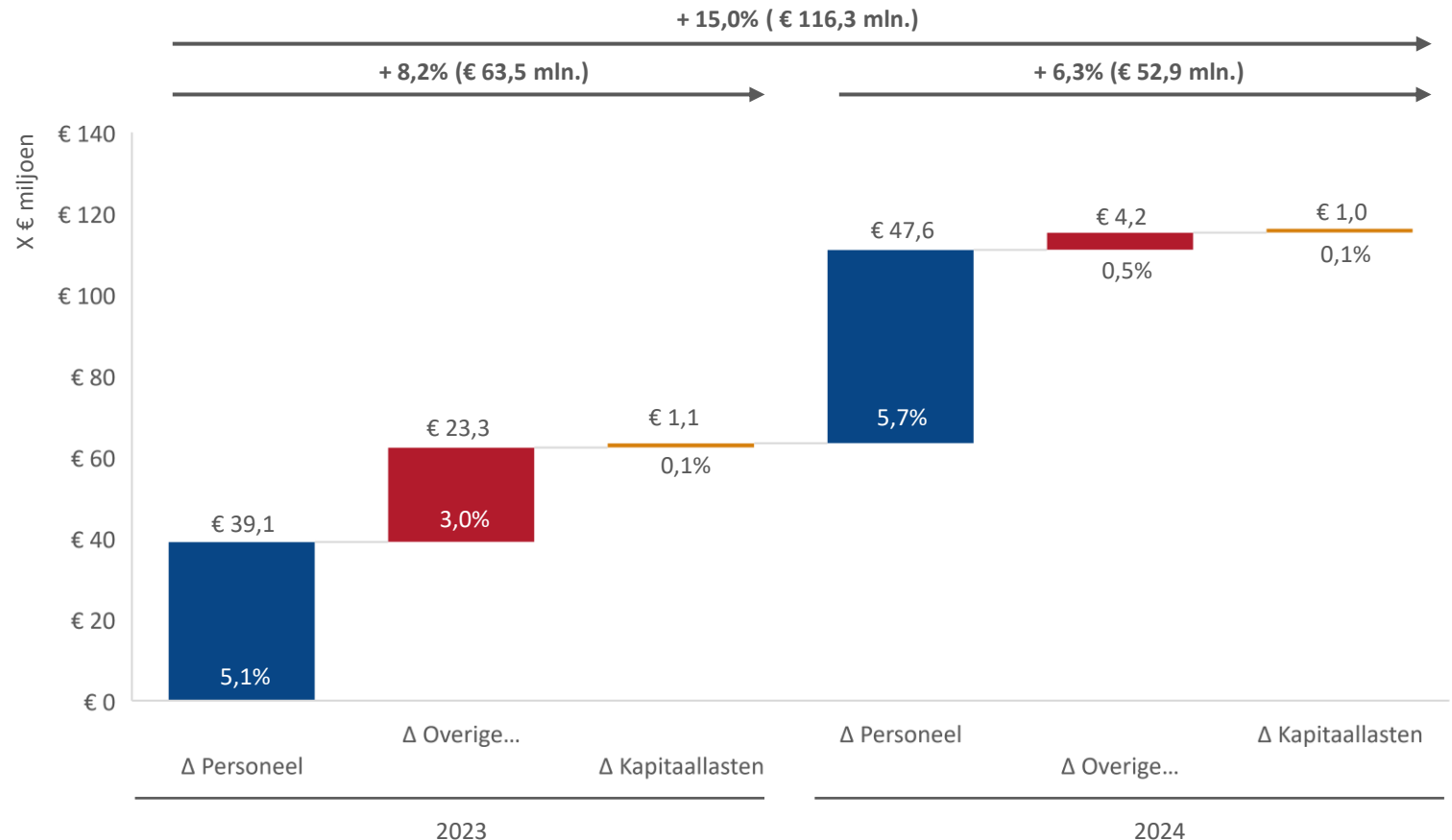
Op basis van de gehanteerde aannames per kostensoort wordt op deze pagina de ontwikkeling van de totale kosten van revalidatiecentra in 2023 en 2024 weergegeven.

Hieruit blijkt dat de totale kosten voor revalidatiecentra toenemen met € 63,5 mln. in 2023, of 8,2% van de totale kosten. Dit bestaat voor het grootste deel uit personeelslasten (€ 39,1 mln. of 5,1%) gevolgd door overige bedrijfskosten (€ 23,3 mln. of 3,0%). Kapitaallasten blijven grotendeels stabiel, omdat de hogere marktrente alleen een invloed heeft op nieuw aangetrokken leningen en afschrijvingen voor het grootste deel bepaald worden door historische investeringen. Mede vanwege de forse procentuele stijging van de energielasten is een relatief grotere stijging van de kosten gerelateerd aan bedrijfskosten in 2023. Ten opzichte van de 2022 impactanalyse ligt de kostenstijging in 2023 circa € 6 mln. hoger, vanwege de impact van het cao-onderhandelingsresultaat op de kosten personeel in loondienst.

Voor 2024 bedraagt de stijging van de totale kosten voor revalidatiecentra € 52,9 mln. of 6,3%. Dit bestaat voor het grootste deel uit personeelslasten (€ 47,6 mln. of 6,0%) gevolgd door overige bedrijfskosten (€ 4,2 mln. of 0,5%) en kapitaallasten (€ 1 mln. of 0,1%).

De totale stijging van de kosten voor 2024 ten opzichte van 2022 bedraagt € 116,3 mln. of 15,0% van de totale kosten.

Kostenontwikkeling revalidatiecentra in 2023 en 2024¹

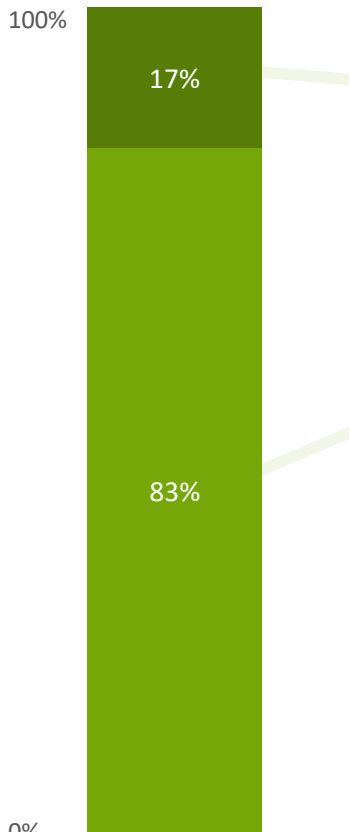
3

Analyse financiële impact

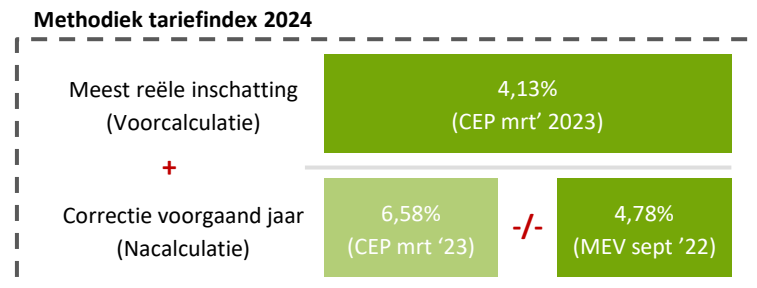
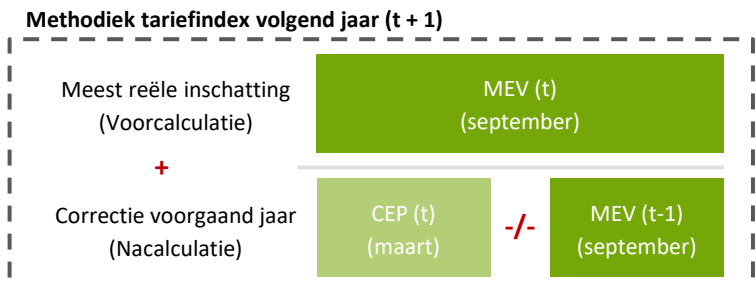

De methodiek van de tariefindex kent een timingsverschil met de werkelijke kosteninflatie en is grotendeels onderhandelbaar

Verdeling omzet
(% totale omzet 2022)

Parameter	Jaar	Driver	Waarde	Toelichting
Overige opbrengsten	2023	Index NZa tarieven 2023	7,70%	Overige opbrengsten bestaan uit meerdere onderdelen zoals overige bedrijfsopbrengsten, subsidies, overige zorgprestaties, JW/Wmo en Wlz. Er is ervoor gekozen om deze opbrengsten jaarlijks te indexeren op basis van de indexering van de kostenbedragen voor (dbc)zorgproducten zoals gepubliceerd door de Nza.
	2024	Index NZa tarieven 2024	5,93%	
Zvw-opbrengsten	2023	Contractmonitor NVZ	[..]%^*	Op basis van de contractmonitor van de NVZ is het gemiddelde gecontracteerde percentage voor de Zvw-opbrengsten voor revalidatiecentra geïnventariseerd. Op basis van de afgesloten contracten bedraagt het gemiddeld gecontracteerde percentage voor 2023 [..]%^*. Dit komt overeen met circa [..]%^* tariefcompensatie ten opzichte van de 7,70% tariefstijging benoemd in het kader. Hierbij wordt bijvoorbeeld de nacalculatie 2023 voor het macrokader 2024 echter al wel in maart 2023 vastgesteld.
	2024	Index NZa tarieven 2024	5,93% (1)	Er zijn drie verschillende scenario's ontwikkeld voor de verwachte stijging van de tarieven in 2024. Hierbij is al rekening gehouden met de definitieve index voor materiële kosten 2023 van 7,02% op basis van communicatie van de NZa van 7 juni. Verder is wederom aangenomen dat de volumes constant blijven.
			5,34% (2)	
			4,74% (3)	<ol style="list-style-type: none"> <i>Scenario 1:</i> het scenario betreft een stijging van de Zvw-omzet met 5,93% in 2024, in lijn met het kader; <i>Scenario 2:</i> dit scenario is identiek aan Scenario 1 met als enige wijziging dat instellingen slechts 90% van de mogelijke stijging van de Zvw-omzet voor 2024 (5,34%) kunnen uitonderhandelen met zorgverzekeraars; <i>Scenario 3:</i> dit scenario is identiek aan Scenario 1 met als enige wijziging dat instellingen slechts 80% van de mogelijke stijging van de Zvw-omzet voor 2024 (4,74%) kunnen uitonderhandelen met zorgverzekeraars.

Legenda:
 CEP = Centraal Economisch Plan (CPB)
 MEV = Macro Economische Verkenning (CPB)

*In dit rapport is een aantal percentages verwijderd vanwege mededingingsrechtelijke redenen.

Bij 90% tariefcompensatie is er een cumulatief tekort van € 15 miljoen in 2024 en dit stijgt tot € 19 miljoen bij 80% compensatie

Toelichting

In deze stap is de impact van de kosten en prijsontwikkelingen op de financiële positie van revalidatiecentra bepaald.

In **Scenario 1** met volledige tariefcompensatie blijkt dat de totale kostenstijging in 2023 van € 63 mln. slechts voor circa € 46 mln. of 7,1% van de Zvw-omzet, wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in 2023 in een tekort van ca. € 8 mln. of 1,2%. Ten opzichte van de 2022 impactanalyse is het tekort over 2023 toegenomen met € 9 mln. of 1,4%, vanwege de hogere kosten personeel in loondienst door het cao-onderhandelingsresultaat. Voor 2024 geldt dat de totale kostenstijging van € 53 mln. slechts deels wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in een cumulatief tekort in 2024 van ca. € 11 mln. of 1,6%.

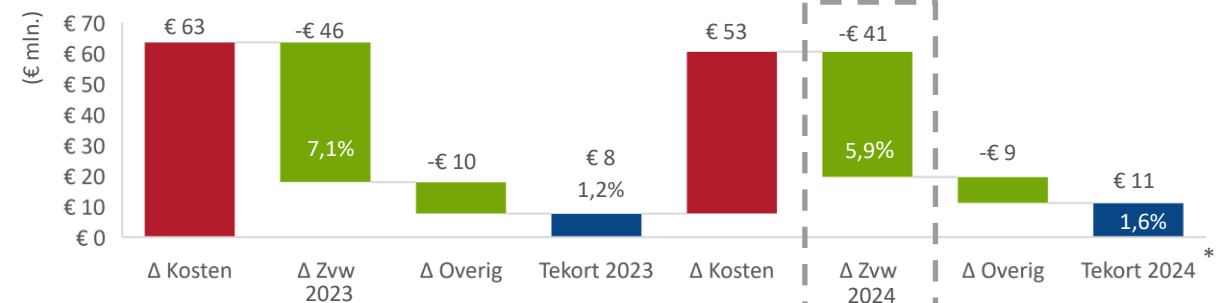
In **Scenario 2** met 90% tariefcompensatie in 2024 blijkt dat van de totale kostenstijging in 2024 voor ca. € 37 mln. of 5,3% wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in een cumulatief tekort in 2024 van ca. € 15 mln. of 2,2%.

In **Scenario 3** met 80% tariefcompensatie in 2024 blijkt dat van de totale kostenstijging in 2024 voor ca. € 33 mln. of 4,7% wordt gecompenseerd door een stijging van de omzet. Dit resulteert in een cumulatief tekort in 2024 van ca. € 19 mln. of 2,8%.

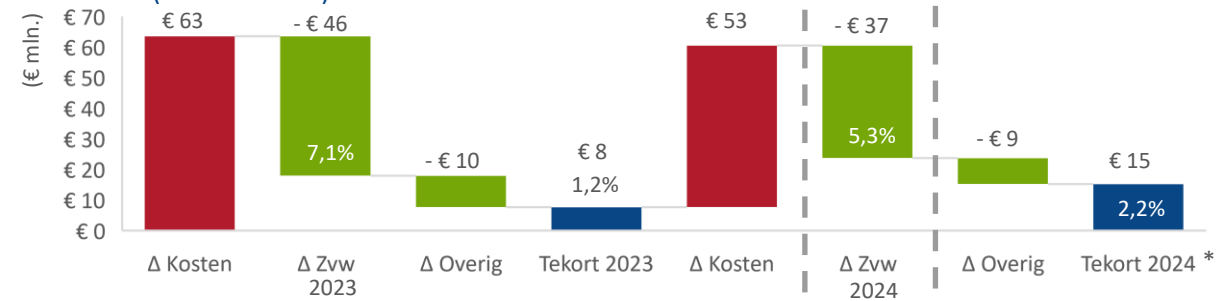
De tekorten worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere stijging van de personeelslasten en energielasten dan de tariefcompensatie voor deze elementen.

Het is goed om te benoemen dat het tekort voor een deel mogelijk een tijdelijk effect betreft omdat de nacalculatie 2024, die (deels) verwerkt zal worden in de tarieven van 2025, niet is meegenomen in deze analyse. Aan de andere kant bestaat de omzetgroei 2023 voor 2,9% uit de nacalculatie 2022. De verwachte nacalculatie 2024 op basis van onze huidige aannames is lager dan de nacalculatie 2022. Er is dus geen verlaging van het cumulatieve tekort door te kijken naar prijsindexcijfers in plaats van de macrokader percentages. Verder hebben instellingen hogere kosten personeel in loondienst als in 2025 gevolg van de afgesproken loonsverhoging halverwege 2024, die mogelijk niet in de cao-loonindex terug zal komen en/of gecompenseerd zal worden.

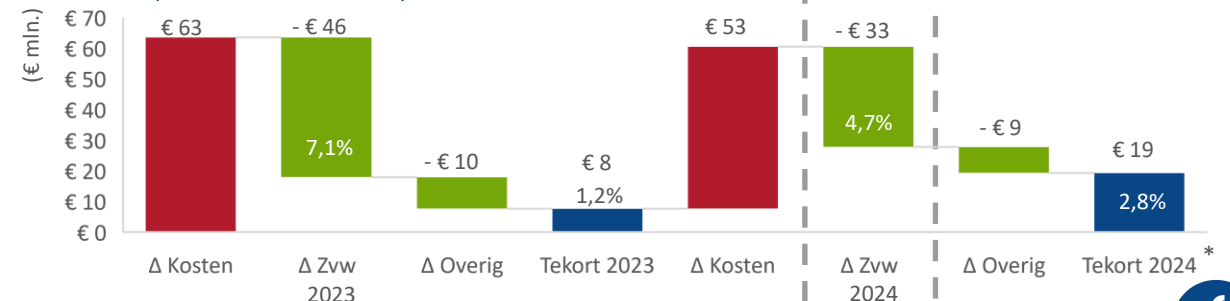
Scenario 1 (Best case scenario)

Scenario 2 (Basisscenario)

Scenario 3 (Worst case scenario)

De financiële gezondheid verslechtert in 2023 en 2024 waardoor 70% van de centra minimaal een convenant breach heeft in 2024

Toelichting

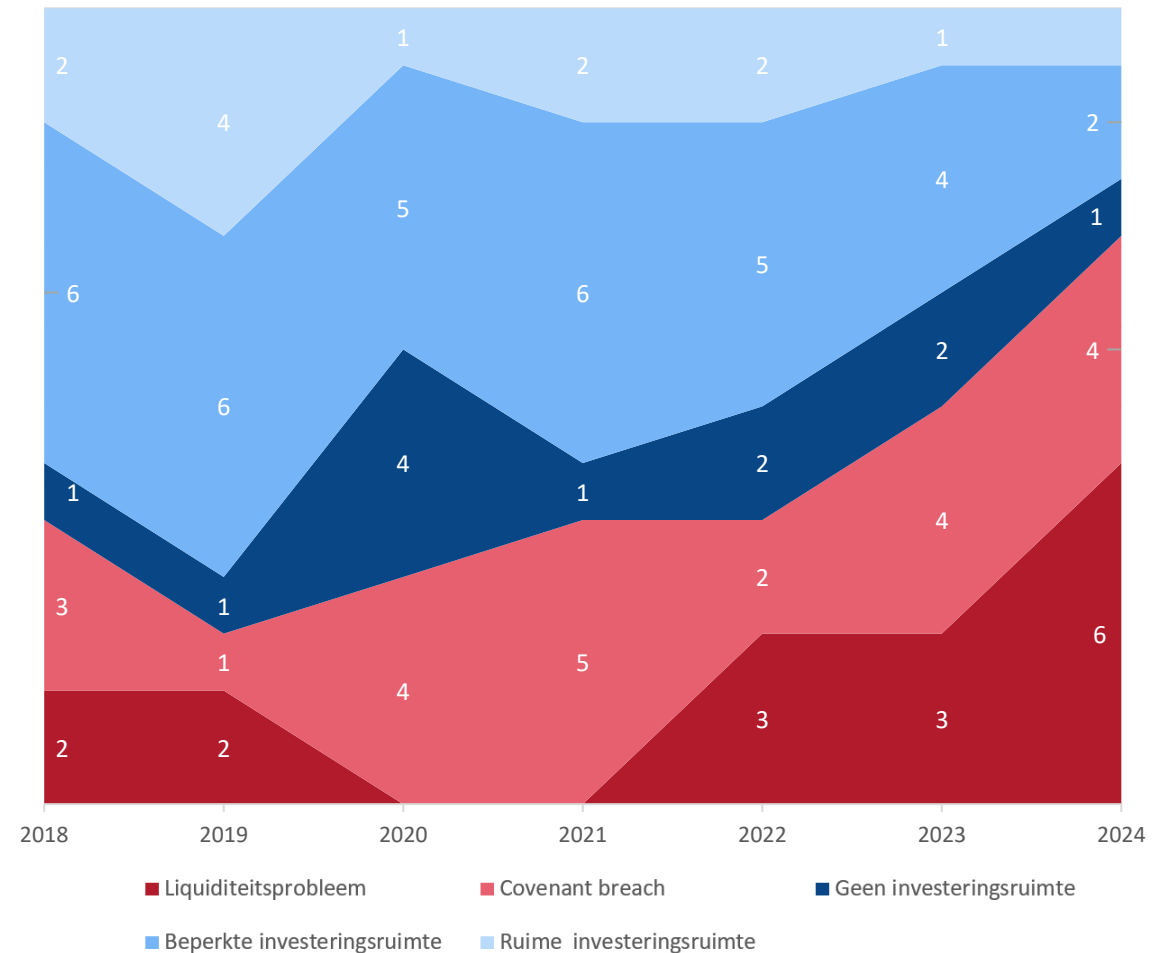
Op deze pagina is de impact van de recente ontwikkelingen op de financiële gezondheid van individuele revalidatiecentra weergegeven voor 2023 en 2024 op basis van **Scenario 2 (90% tariefcompensatie)**.

Hieruit blijkt dat er in 2023 een sterke stijging is van het aantal revalidatiecentra met een convenant breach tot bijna 30% van de totale revalidatiecentra. Dit stijgt van twee instellingen in 2022 naar vier in 2023. Het aantal revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem blijft gelijk. Bij revalidatiecentra met ruime of beperkte investeringsruimte vindt de grootste absolute daling plaats van zeven naar vijf revalidatiecentrum. Deze verslechtering is het gevolg van de beperkte compensatie in de tarieven van de kostenstijging in 2023.

Voor 2024 is er een sterke stijging van het aantal revalidatiecentra met een liquiditeitsprobleem van drie naar zes, meer dan 40% van de geselecteerde instellingen. Deze trend is wederom een gevolg van de veronderstelde beperkte tarievencompensatie ten opzichte van de kostenstijging voor 2024. Tegelijkertijd stijgt het aantal revalidatiecentra met een convenant breach of liquiditeitsprobleem in 2024 naar tien (71% van de instellingen).

Ten opzichte van de 2022 impactanalyse is het aantal instellingen met een convenant breach of liquiditeitsprobleem in 2023 nagenoeg gelijk (zeven vs acht). Dit was zelfs in een scenario met 100% tariefcompensatie.

Ontwikkeling financiële gezondheid revalidatiecentra 2018-2024

Meer dan 70% van de centra heeft bij 80% tariefcompensatie een liquiditeitsprobleem of een convenant breach

Toelichting

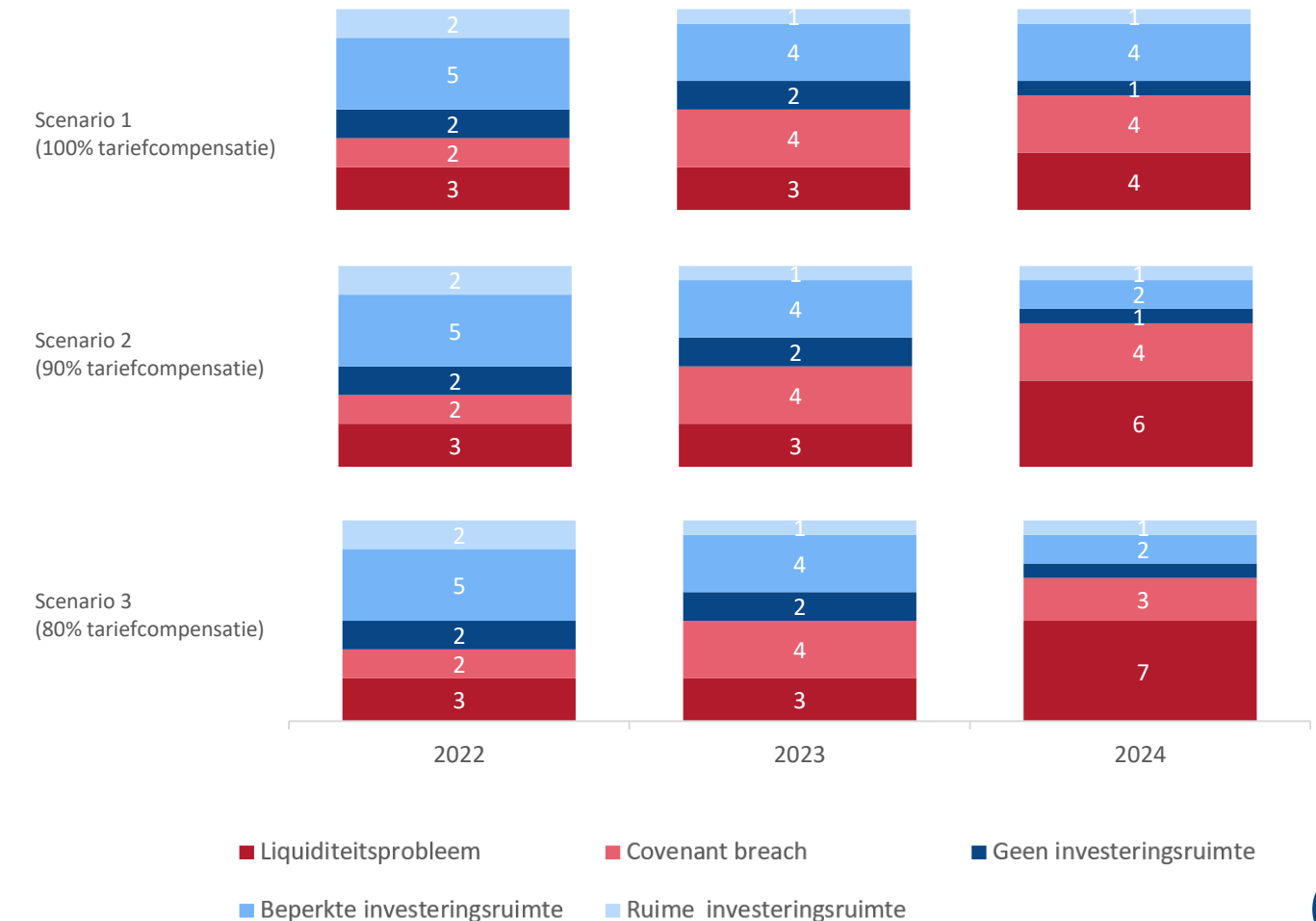
Op deze pagina is de verdere impact van de scenario's tariefcompensatie op de financiële gezondheid van revalidatiecentra in 2024 geanalyseerd.

Scenario 2 is hierbij het basisscenario waarin 90% van de mogelijke tariefcompensatie wordt behaald door de revalidatiecentra, De analyse van dit scenario is beschreven op pagina 16.

In Scenario 1 is aangenomen dat de 100% van de mogelijke tariefcompensatie wordt behaald door de revalidatiecentra. In dit scenario zijn er acht revalidatiecentra met een convenant breach of liquiditeitsprobleem in 2024, meer dan 50% van de revalidatiecentra in onze selectie.

In Scenario 3 is aangenomen dat 80% van de mogelijke tariefcompensatie wordt behaald door de revalidatiecentra. In dit scenario blijft het aantal revalidatiecentra met een convenant breach of liquiditeitsprobleem in 2024 tien (71% van de revalidatiecentra in de selectie). Wel is er een extra instelling die een liquiditeitsprobleem heeft in dit scenario.

Financiële gezondheid revalidatiecentra

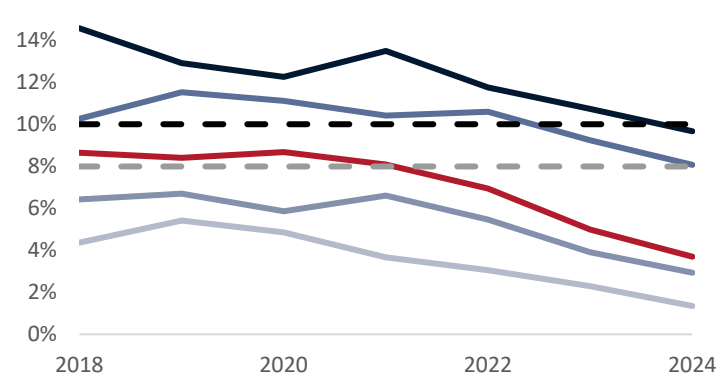

De EBITDAR-marges dalen fors waardoor meer dan 70% van revalidatiecentra een negatief resultaat heeft in 2024

Ontwikkeling EBITDAR-marge

De EBITDAR-marge van de revalidatiecentra in de selectie daalt fors van 2022 naar 2024 in **Scenario 2** als gevolg van de beperkte compensatie van de kosten in de tarieven. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de marge van 6,9% in 2022 naar 3,7% in 2024. Deze daling volgt op een jarenlange daling van de EBITDAR-marges van revalidatiecentra.

Er is in 2022 en 2023 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de marges voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.

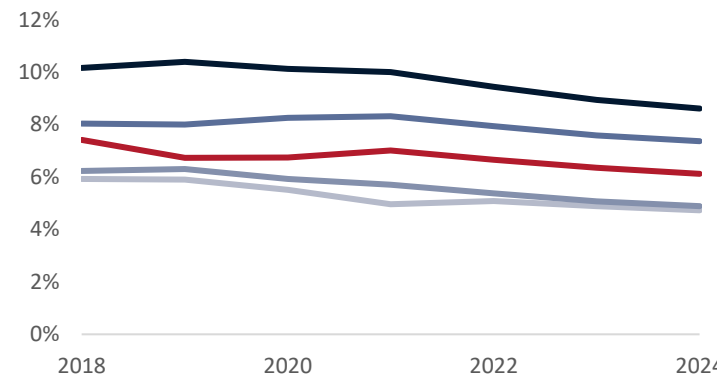

Ontwikkeling kapitaallasten (als percentage van de omzet)

De kapitaallasten dalen als percentage van de omzet in **Scenario 2** van 6,7% in 2022 naar 6,4% in 2023 en 6,1% in 2024 voor het mediane revalidatiecentrum. Dit wordt verklaard door de omzetsijging in combinatie met grotendeels stabiele kapitaallasten.

De kapitaallasten blijven stabiel omdat de hogere marktrente alleen een invloed heeft op nieuw aangetrokken leningen en afschrijvingen die voor het grootste deel bepaald worden door historische investeringen.

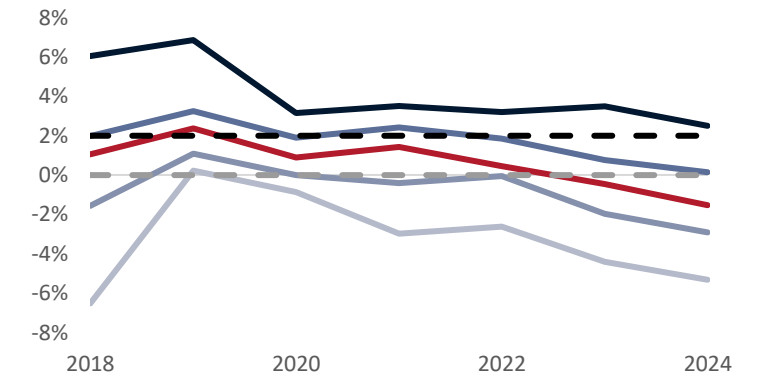
Er is in 2023 en 2024 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de kapitaallasten voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.

Ontwikkeling resultaatmarge

De resultaatmarge van de revalidatiecentra daalt, in lijn met de ontwikkeling van de EBITDAR-marge, ook fors in **Scenario 2**. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de resultaatmarge van 0,5% in 2022 naar -0,5% in 2023 en -1,5% in 2024. Verder valt op dat meer dan 70% van de revalidatiecentra een negatief resultaat heeft in 2024. Ook heeft meer dan 25% van de revalidatiecentra een resultaatmarge van minder dan -3,0% in 2024

Er is in 2023 en 2024 geen duidelijk verschil tussen de ontwikkeling van de marges voor beter presterende revalidatiecentra ten opzichte van minder presterende revalidatiecentra.

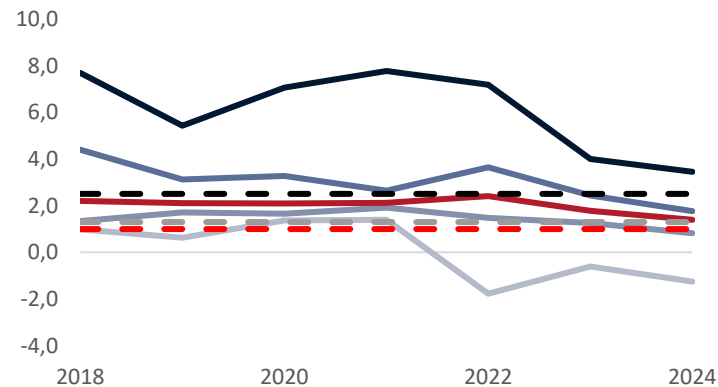

De slechtere financiële resultaten hebben voornamelijk impact op de DSCR en liquiditeitspositie

Ontwikkeling DSCR

De DSCR van de revalidatiecentra in de selectie daalt fors in **Scenario 2** in 2023 en 2024 ten opzichte van 2022 in lijn met de lagere EBITDA marges. Bij het mediane revalidatiecentrum daalt de DSCR van 2,4 naar 1,8 in 2023 en 1,4 in 2024. Verder stijgt het aantal revalidatiecentra dat een DSCR heeft <1,3 van 21% in 2022 naar 50% in 2024.

In 2024 is er in vergelijking met 2022 daarnaast een grotere verslechtering van de DSCR voor de beste 10% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de minste 10% presterende revalidatiecentra (verschil van 8,9 in 2022 vs. 4,7 in 2024).

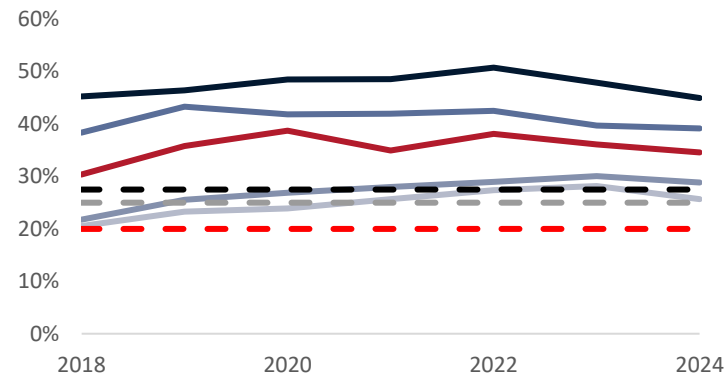

Ontwikkeling solvabiliteit

De solvabiliteit van de revalidatiecentra daalt in **Scenario 2** in 2023. Bij het mediane revalidatiecentrum betreft dit een afname van de solvabiliteit van 38,1% in 2022 naar 36,1% in 2023. 25% van de revalidatiecentra heeft een solvabiliteit van minder dan 30%.

Voor 2024 daalt de solvabiliteit bij het mediane revalidatiecentrum verder van 36,1% naar 34,5%. Dit is wederom het gevolg van de verwachte negatieve resultaten voor 2024.

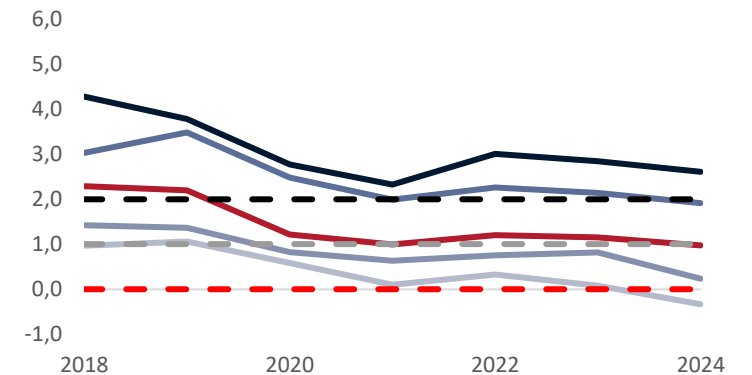
In 2024 is er in vergelijking met 2022 daarnaast een verbetering van de solvabiliteit voor de minste 25% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de beste 25% presterende revalidatiecentra (verschil van 13,5% in 2022 vs. 10,3% in 2024).

Ontwikkeling liquiditeitspositie (in maanden omzet)

De liquiditeitspositie van de revalidatiecentra in de selectie daalt in **Scenario 2** van 2022 naar 2024. Voor 2023 blijft de liquiditeitspositie van 1,2 maanden omzet in 2022 gelijk bij het mediane revalidatiecentrum. In 2024 daalt de liquiditeitspositie naar 1,0 maanden voor het mediane revalidatiecentrum.

In 2024 is er in vergelijking met 2022 daarnaast een grotere verslechtering van de liquiditeitspositie voor de minste 25% presterende revalidatiecentra ten opzichte van de beste 25% presterende revalidatiecentra (verschil van 1,5 in 2022 vs. 1,7 maanden in 2024).

Het mediane revalidatiecentrum heeft in Scenario 3 in 2024 een resultaatmarge van -2,4% en een DSCR van 0,8

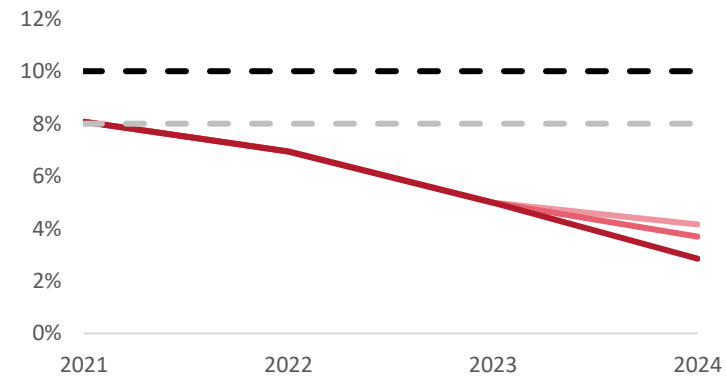
Toelichting

Een verdere analyse van de alternatieve scenario's laat zien dat Scenario 3 zorgt voor een forse verslechtering van de financiële ratio's van de revalidatiecentra in 2023.

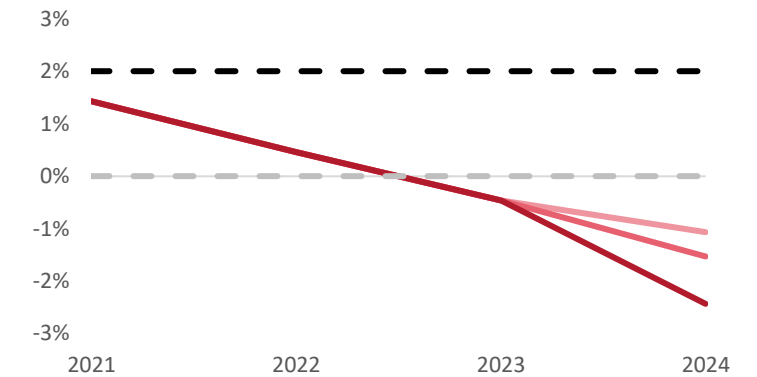
De EBITDAR-marge daalt in Scenario 3 naar ca. 2,9% in 2024 voor het mediane revalidatiecentrum. De resultaatmarge wordt negatief met -2,4% in 2024. De DSCR komt voor de mediane instelling zelfs op 0,8 uit, terwijl de liquiditeitspositie daalt van 1,0 maanden van de omzet in Scenario 1 naar 0,9 maanden van de omzet in Scenario 3.

Ondanks de relatief beperkte impact van de resultaten uit een bepaald jaar op de solvabiliteit, daalt de solvabiliteit in Scenario 3 met 4,5% van 2022 naar 2024.

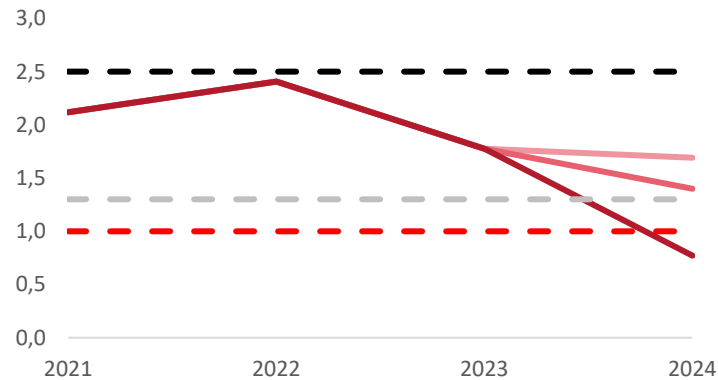
Ontwikkeling EBITDAR-marge

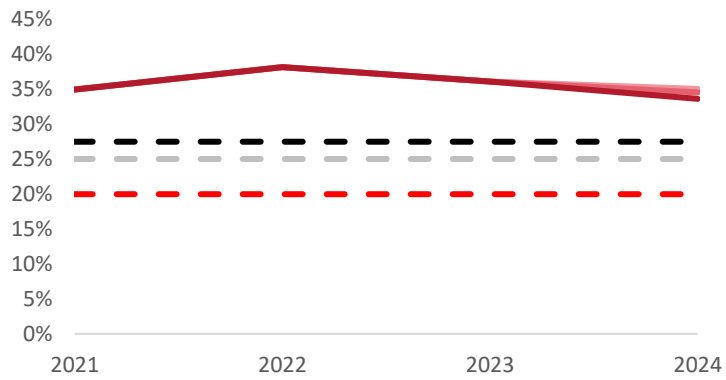
Ontwikkeling resultaat marge

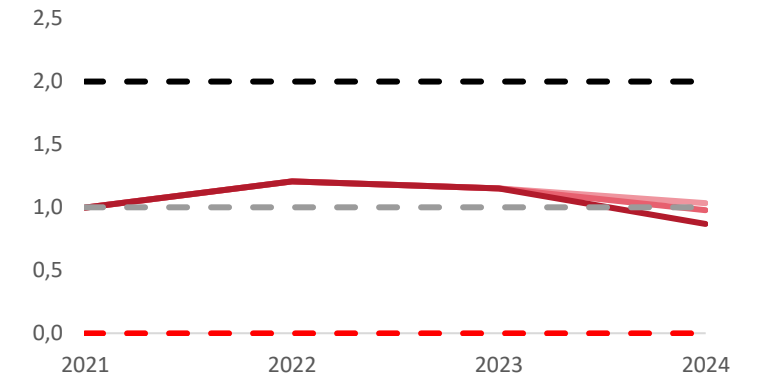
Ontwikkeling DSCR

Ontwikkeling solvabiliteit

Ontwikkeling liquiditeitspositie

Scenario 1 Scenario 2 Scenario 3

— Grens financieel gezond — Grens 1 en 2 punten — Grens 2 en 3 punten

Contact opnemen

Finance Ideas B.V.
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT Utrecht
Telefoon: 030 – 232 0480

info@finance-ideas.nl
finance-ideas.nl

Pim Diepstraten
pim.diepstraten@finance-ideas.nl

Maarten van den Broek
maarten.vandenbroek@finance-ideas.nl